

Inlichtingen op het adres van de weduwe D. P. de Booy, houdende verzoek om teruggave van eene geldboete.

(63. 1.)

VERSLAG DER COMMISSIE.

[De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 156 der Zitting 1892—1893.]

De Commissie in wier handen zijn gesteld de inlichtingen op het adres van de weduwe D. P. DE BOOY, fabrikante te 's Hertogenbosch, door den Minister van Oorlog aan de Kamer ingezonden d.d. 11 Maart 1893, heeft de eer aan Uwe Vergadering het volgende mede te deelen.

De verzoekster heeft zich tot den Minister van Oorlog gewend met het verzoek dat haar zou worden teruggegeven eene boete ten bedrage van f 2694,05^b, zijnde 5 pct. van eene som van f 53 880,50, waarvoor door haar verschillende voorwerpen waren geleverd ten behoeve van het leger, krachtens contract door haren overleden echtgenoot met den Staat gesloten den 23sten Mei 1889, welk contract door den Minister van Oorlog op verzoek uwer Commissie aan haar met de meeste bereidwilligheid is overgelegd. Door te late aflevering dezer voorwerpen was deze boete door de verzoekster beloopt.

Bij beschikking van den Minister van Oorlog is daarop d.d. 9 September 1890 aan de verzoekster medegedeeld dat haar verzoek niet kon worden ingewilligd. Haar was reeds vooraf te kennen gegeven, bij missive van den directeur van 's Rijks centraal magazijn van militaire kleeding enz. te Amsterdam d.d. 7 Februari 1890 (welke missive eveneens op verzoek uwer Commissie door den Minister van Oorlog aan haar is overgelegd), dat indien de Algemeene Rekenkamer tegen de teruggave der boete bezwaren mocht maken van onoverkomelijken aard, daarin zoude worden berust. Daar nu uit de correspondentie met de Algemeene Rekenkamer was gebleken dat inderdaad soortgelijke bezwaren bij dit college bestonden, verklaarde de Minister in zijne bovenvermelde beschikking dat de boete niet kon worden teruggegeven. (1)

Uwe Commissie veroorlooft zich naar aanleiding dezer beschikking de opmerking, dat het haar voorkomt niet boven bedenking verheven te zijn om de beslissing aangaande de al of niet kwijtschelding van boeten reeds vooruit afhankelijk te stellen van de meening der Algemeene Rekenkamer omtrent de verevening dezer sommen. De Minister van Oorlog moet in dergelijke zaken zelfstandig oordeelen of er billijkheidsgronden bestaan, die hem veroorloven gebruik te maken van de vrijheid hem door het Koninklijk besluit van 30 September 1827 n°. 117 verleend. Mocht de Rekenkamer bezwaar maken om later de verevening toe te staan, dan staat het aan den Minister om te overwegen of hij in de bezwaren der Rekenkamer wil berusten dan wel door het voordragen van een begrootingspost of eene afzonderlijke wet, zal trachten aan de door hem genomen beslissing gevolg te geven. Door te handelen zooals in deze zaak is gehandeld, wordt onwillekeurig de indruk gegeven, als ware het de Algemeene Rekenkamer die over de billijkheid der opgelegde boete ten slotte de beslissing had te nemen.

Intusschen had de verzoekster zich door de weigerachtige beschikking van den Minister van Oorlog niet laten afschrikken, en wendde zij zich andermaal tot dien Minister met herhaling van haar verzoek. Thans werd haar geantwoord dat het voor haar, om eene gunstige beschikking te

verkrijgen, noodig was om de gronden waarop zij haar verzoek deed nader door bescheiden te staven. Zij had er zich op beroepen dat de ziekte-toestand van haren overleden man en van haren zoon, haar in de onmogelijkheid had gebracht om de bewuste leveringen tijdig te doen, de geneeskundige verklaringen die zij tot bewijs dezer omstandigheid had overgelegd, werden evenwel niet voldoende geacht.

Alsnu werd door haar nog eene geneeskundige verklaring overgelegd aangaande den toestand van haren zoon; omtrent den toestand van haren man was het haar ondoenlijk uitvoeriger getuigschriften te voorschijn te brengen, daar de geneesheer die dezen zieke behandeld had, de heer WESTENENG, sedert was overleden. Op 9 November 1891 nam de Minister van Oorlog alsnu eene beschikking waarbij aan de verzoekster werd teruggegeven een deel der ingehouden boete, ten bedrage van f 601,52^b, zijnde deze boete opgelegd voor te late levering van voorwerpen die op 16 en 30 September 1889 hadden behoren te zijn geleverd.

De ziekte en het daarop gevolgd overlijden van den echtgenoot van de verzoekster, op 10 September 1889, werden geacht omstandigheden te zijn geweest die de tijlige levering op deze beide termijnen hadden verhinderd.

Het punt waaromtrent thans nog verschil best. at tusschen de verzoekster en den Minister van Oorlog en waarover zij zich tot de Tweede Kamer heeft gewend, betreft de boeten opgelegd voor de late levering op de termijnen vóór 16 September 1889. De verzoekster beweert dat de ziekte-toestand van haren echtgenoot van Juni 1889 af reeds zoo ernstig was, dat de door hem gedreven zaak ten eenenmale van zijne leiding verstoken moest blijven, terwijl zijn oudste zoon, die slechts zeer kort in de zaken was, gedurende de ziekte zijns vaders ook zelf door eene zware ziekte werd aangetast. Omtrent het al of niet afloende van de geneeskundige getuigschriften aangaande deze ziekte-toestanden, loopt het verschil.

Uwe Commissie heeft vanwege de verzoekster nog ontvangen drie getuigschriften van personen die den heer DE BOOY goed gekend hebben en hem gedurende de laatste maanden van zijn leven herhaaldelijk hebben gezien, aan welke getuigschriften is toegevoegd eene verklaring van den burgemeester van 's Hertogenbosch, dat de drie bedoelde personen te goeder naam en faam bekend staan en dat hunne verklaringen geloofwaardig zijn. Deze drie personen verklaren, dat de heer DE BOOY in de laatste maanden vóór zijnen dood lijdende was aan een aandoening der hersenen, die hem den lust en de kracht tot werken ontnam. Volgens een der getuigen was dit reeds in den aanvang van Juni het geval. De getuigschriften van den geneesheer die den heer DE BOOY heeft behandeld zijn met deze verklaringen allerminst in strijd. De geneesheer WESTENENG verklaarde, 5 October 1889, dat de heer DE BOOY, toen hij zich den 5den September bij hem ter behandeling aanmelde »was lijdende aan lichaamzwakte ten gevolge van koorts, dat de afneming van krachten en moreel lijden van dien aard waren dat zijn ziekte-toestand reeds geruimen tijd moet hebben bestaan en hem dientengevolge ongeschikt gemaakt heeft zijne werkzaamheden naar behooren waar te nemen», en bij eene latere verklaring van 11 Februari 1890 »dat de heer DE BOOY lijdende is geweest aan zwaarmoedigheid enz., dat die toestand zich in het begin van Juni 1889 voor het eerst heeft vertoond, langzamerhand is toegenomen, zoodanig dat hij zijne zaken niet behoorlijk kon nagaan en waarnemen». Omtrent den zoon der verzoekster blijkt uit twee getuigschriften dat hij gedurende de maanden Juni, Juli en Augustus onder geneeskundige behandeling is geweest ten gevolge eener ernstige ziekte, die hem verhinderde zijne bezigheden waar te nemen.

Volgens deze stukken blijkt het, volgens uwe Commissie, voldoende dat de ziekte-toestand van den heer DE BOOY en zijnen zoon gedurende de maanden Juni tot September van dien aard is geweest dat eene stremming in de geregelde leiding der werkzaamheden in hunne zaken daarvan een noodzakelijk gevolg moest zijn. Dat het hier omstandigheden gold geheel van den wil van den leverancier onafhankelijk, zooals het Koninklijk besluit van 1827 dit eischt, is natuurlijk boven allen twijfel verheven; het is alleen de vraag of deze omstandigheden ook op de te late afleveringen der in Juni, Juli en Augustus vervallen termijnen van

(1) Uwe Commissie verwijst naar hetgeen in het Verslag der Commissie uit de Tweede Kamer over het Verslag der Rekenkamer over 1890 (Gedrukte stukken 1891—1892, n°. 23) over deze zaak voorkomt.

Inlichtingen op het adres van de weduwe D. P. de Booy, houdende verzoek om teruggave van eene geldboete.

overwegenden invloed zijn geweest. Uwe Commissie erkent dat het onwedersprekelijk bewijs hiervoor niet is geleverd, maar tevens dat de levering van dat bewijs door geneeskundige getuigschriften niet wel mogelijk schijnt te zijn geweest, daar de heer DE BOOY voor zijn zielelijden geen geneeskundigen raad heeft ingewonnen en eerst toen zich een lichamelijke lijden daaraan kwam paren, vijf dagen vóór zijn overlijden, zich onder behandeling van den heer WESTENENG heeft gesteld. Omtrent den toestand van den heer DE BOOY in de laatste maanden vóór zijn overlijden, zijn dan ook de aan uwe Commissie toegezonden bescheiden niet zonder belang, waarom zij zich ook veroorlooft die aan den Minister van Oorlog met het afschrift van haar Verslag toe te zenden.

Uwe Commissie vleit zich dat de Minister van Oorlog, naar aanleiding dier stukken, de zaak nogmaals zal onderzoeken en, zoo het hem ten slotte mocht blijken dat de niet-nakoming der verbintenis tot levering in de maanden Juni, Juli en Augustus inder laad geheel of voor het grootste deel te wijten is geweest aan den ziekte-toestand van den

heer DE BOOY en zijnen zoon, hij alsnog tot kwijtschelding of vermindering der boete zal overgaan.

Uwe Commissie heeft de eer uwe Vergadering voor te stellen een afschrift van dit Verslag met de drie haer door de verzoekster toegezonden getuigschriften aan den Minister van Oorlog toe te zenden en den Minister van Oorlog dank te zeggen voor de gegeven inlichtingen.

Aldus vastgesteld den 4den October 1893.

DE BEAUFORT.
SERET.
HARTE.
CONRAD.
RINK.